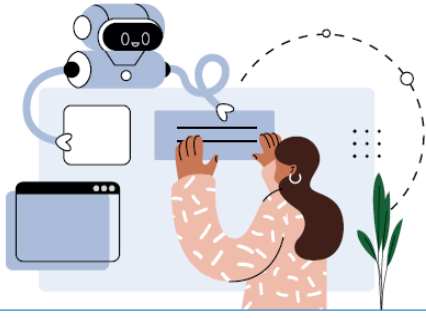

Guidance for generative AI in education and research

Education
2030

Yayımlayan Kuruluş: UNESCO

Yayın Yılı: 2023

Anahtar Sözcükler: Üretken yapay zekâ, dijital fakirlik, etik, fikri mülkiyet, gizlilik

Özet

Bu rapor (kılavuz), 2022'nin sonlarında ChatGPT'nin piyasaya sürülmesi ve üretken yapay zekâ (generative artificial intelligence: GenAI) alanında büyük teknoloji şirketleri arasında rekabetin artmasıyla eğitimde ve bilimsel araştırmada kullanımı yaygınlaşan fakat tartışmalı hâle gelen üretken yapay zekânın kapsayıcı, eşitlikçi ve kaliteli eğitimi teşvik etmek için etik ve şeffaf bir şekilde kullanmasını desteklemenin önemini vurgulamakta ve bunun için yapılabilecekleri tartışmaktadır. Raporunda öncelikle üretken yapay zekânın ne olduğu ve nasıl çalıştığı açıklanmış ve mevcut çeşitli yapay zekâ teknolojileri ve modelleri (ör. EdGPT) sunulmuştur. Daha sonra hem genel olarak yapay zekâ hem de özel olarak üretken yapay zekâ ile ilgili bir dizi tartışmalı etik ve politika konusu (ör. artan dijital fakirlik, fikrî mülkiyet haklarının ihlali, üretken yapay zekâ tarafından üretilen yanlı materyallerin

bilgi kirliliğine yol açması) tanımlanmıştır. Raporunda daha sonra üretken yapay zekânın kullanımını insan merkezli kullanımını insan merkezli bir yaklaşıma dayalı olarak etik, güvenli, adil ve anlamlı kılabilir adımlar ve temel unsurlar (ör. eğitim ve araştırmada yapay zekâ kullanımı için düzenleyici bir çerçeve oluşturma, iş birliği ve ortaklıkları teşvik etme, inovasyonu ve deneyimi teşvik etme, eğitim ve araştırmadaki yapay zekânın etkisini izleme ve değerlendirme) tartışılmıştır. Son olarak üretken yapay zekânın eğitim ve araştırma açısından uzun vadeli etkilerine ilişkin değerlendirmelere yer veren bu raporun genel olarak üretken yapay zekânın eğitim ve araştırmada etik, güvenli, eşitlikçi ve anlamlı olarak nasıl kullanılabileceğine dair kapsamlı bir genel bakış sunduğu söylenebilir.

Öneriler

Üretken yapay zekânın etkili ve yaratıcı kullanımını düzenlemeye ve kolaylaştırmaya yönelik UNESCO tarafından Nisan 2023'te yayımlanan yedi yaklaşıma dayanılarak

- Katılım ve iş birliğini artırmak için küçük grup çalışmalarını vurgulayarak dengeli bir öğrenme rutini düzenlenmesi,
- Farklı grup etkinlikleri için esnek öğrenme ortamları ve geçiş stratejileri tanımlanarak uyum sağlama becerisinin geliştirilmesi,
- Çeşitli alanlardaki bireysel gelişim ihtiyaçlarını karşılamak için yaşa özel pedagojik deneyimler uygulanması,
- Çocukların bütünsel gelişimini desteklemek için ilgi çekici oyunlara ve sosyal-duygusal öğrenmeye öncelik verilmesi,
- Olumlu ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratılması,
- Her çocuk için düzenli bireyselleştirilmiş takipler planlanması, kişiselleştirilmiş ilgi ve ilerleme takibi sağlanması,
- Hedeflenen destek için her çocuğun gelişimi, grup ilgi alanları, güçlü yönleri ve zorlukları hakkında bilgi edinilmesi,
- Çocukların öğrenme deneyimlerini korumak ve geliştirmek için bireysel stratejiler ve grup stratejileri geliştirilmesi ve uygulanması önerilmektedir.

